Suomen luonnonsuojeluliitto, kirjallinen asiantuntijalausunto
Ympäristövaliokunta
16. maaliskuuta 2026

Asia: U 19/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2023/956 (nk. hiilirajamekanismin) muuttamisesta sen soveltamisalan laajentamiseksi jatkojalostustuotteisiin ja mekanismin kiertämisen ehkäisemiseksi

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

Hiilirajamekanismi on keskeinen väline EU:n ilmastopolitiikassa. Sen avulla voidaan merkittävästi vähentää teollisuuden päästöjä sekä EU:ssa että sen ulkopuolella. Luonnonsuojeluliitto pitää tärkeänä, että hiilirajamekanismia kehitetään edelleen niin, että sen ilmastovaikutus vahvistuu. On tärkeää, että myös mekanismin kiertämistä ehkäistään.

Luonnonsuojeluliitto pitää perusteltuna laajentaa hiilirajamekanismin soveltamista teräksen ja alumiinin jatkojalostustuotteisiin. Nykyisessä järjestelmässä mekanismi koskee yksinkertaisia tuotteita, ja tilanne luo riskin, että tuotantoa siirretään EU:n ulkopuolelle arvoketjun myöhempiin vaiheisiin. Tämä heikentää mekanismin ilmastovaikutusta ja voi aiheuttaa hiilivuotoa. Jatkojalostustuotteiden sisällyttäminen mekanismiin voi siten parantaa järjestelmän vaikuttavuutta.

Valtioneuvoston tavoin Luonnonsuojeluliitto suhtautuu kriittisesti toimivallan siirtoon komissiolle mekanismin soveltamisalan kaventamiseksi. Liitto suhtautuu lähtökohtaisesti kielteisesti soveltamisalan kaventamiseen. Tämä lisäys vaarantaa mekanismin ennakoitavuuden ja heikentää ohjausvaikutusta. Erityisesti taannehtiva käyttöönotto olisi haitallista. Liitto vaatii soveltamisalan kaventamisen mahdollisuuden (Artikla 27a) poistoa.

Luonnonsuojeluliitto myös pitää tärkeänä, että hiilirajamekanismin kiertämistä pyritään estämään. Komission ehdottamat mahdollisuudet pyytää lisätodisteita ovat perusteltuja ja parantavat mekanismin luotettavuutta.

Liitto vaatii komissiota tekemään selkeän ehdotuksen epäsuorien päästöjen, eli tuotteen valmistukseen käytetyn energian päästöt, sisällyttämiseksi koskemaan kaikkia CBAM-tuotteita. Tämä tehostaisi koko mekanismia.

Luonnonsuojeluliitto suhtautuu Pariisin sopimuksen artikla 6 yksiköiden hyödyntämiseen kriittisesti. Kansainvälisten kompensaatioiden käyttö voi heikentää mekanismin ohjausvaikutusta, sillä se mahdollistaisi päästöintensiivisen tuotannon jatkamisen kansainvälisiä yksiköitä vastaan. Lisäksi huolia liittyy yksiköiden laatuun, lisäisyyteen ja todellisiin päästövähennyksiin.

Lisätietoja
Hanna Aho, johtava asiantuntija, 040 628 9495, hanna.aho@sll.fi
Nelli Immonen, ilmastoasiantuntija, 045 7885 2037, nelli.immonen@sll.fi